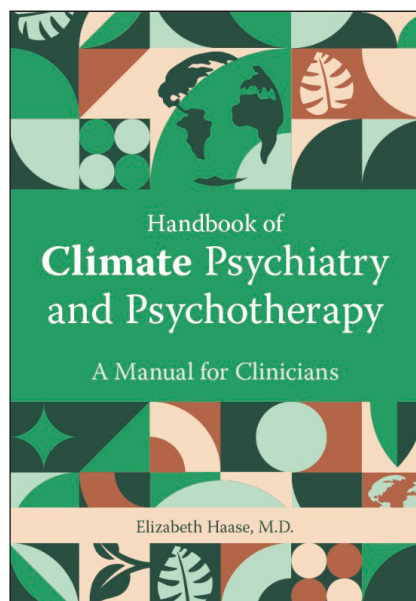

Handbook of climate psychiatry and psychotherapy: a manual for clinicians

Elizabeth Haase

Dit handboek biedt een breed en zorgvuldig opgebouwd overzicht van de relatie tussen klimaatverandering en (mentale) gezondheid. De indeling is overzichtelijk en logisch, met hoofdstukken die worden afgesloten met heldere *key points*, wat de leesbaarheid en bruikbaarheid vergroot. Het boek reikt duidelijk verder dan de psychiatrie alleen: ook pulmonale, cardiovasculaire en andere somatische effecten van klimaatverandering komen uitvoerig aan bod.

De auteur, dr. Haase, is voormalig voorzitter van de klimaatcommissie van de American Psychiatric Association en laat in het eerste deel van dit boek haar passie en kennis blijken over de beleidsmatige en maatschappelijke aspecten van klimaatverandering voor psychiaters. Positief is hierbij de expliciete aandacht voor *climate justice* en ethische aspecten in relatie tot klimaatverandering en kwetsbare groepen in de

samenleving. De historische schets van maatschappelijke en psychologische reacties op klimaatverandering is informatief en helpt om heden-daagse reacties op klimaatverandering beter te begrijpen. De toon in het eerste deel van het boek is vaak beschouwend en voorzichtig, met terecht genuanceerde conclusies. Het tweede deel beschrijft de gevolgen van klimaatverandering voor de mentale gezondheid. Sterk is het hoofdstuk over medicatie en hitte, dat een nuttig overzicht geeft van farmacologische risico's bij temperatuurstijging. Tegelijkertijd had hier winst kunnen worden behaald met een overzichtelijker tabel en met figuren die thermoregulatorische mechanismen, met name in relatie tot psychofarmaca, visueel toelichten.

Het deel over obstakels voor rationele en adequate reacties op klimaatverandering, waarin psychologische mechanismen zoals cognitieve biases worden besproken, behoort tot de theoretisch sterkere delen van het boek. Uitgebreid gaat Haase in op begrippen als *solastalgia*, *eco-anxiety* en *eco-paralyse*. Ze maakt deze concepten helder in context en maakt onderscheid met depressieve en angststoornissen.

Klinische vignettes illustreren de theoretische aspecten in vrijwel alle hoofdstukken van het boek. Wel blijft de onderbouwing van specifieke claims soms onduidelijk, doordat de tekst zelf geen literatuurverwijzingen bevat. Mogelijke psychotherapeutische interventies worden uitvoerig besproken. Het deel over diagnostiek biedt aanknopingspunten, maar het blijft onduidelijk wanneer en bij wie systematische screening haalbaar

en wenselijk is in de context van de dagelijkse praktijk van de psychiater. Er is aandacht voor een onderzoeksgenda, evenals onderwijs voor psychiaters in opleiding.

Een beperking van het boek is met name dat maatregelen in de dagelijkse praktijk van de psychiater die erop gericht zijn de oorzaken van klimaatverandering te beperken, klimaatmitigatie, slechts zeer summier aan bod komen. Daarnaast zijn alle hoofdstukken, maar in het bijzonder het deel over acute (natuur)rampen en psychiatrische hulpverlening sterk Amerikaans georiënteerd, met veel praktische tips, vignettes en bronnen specifiek voor de VS. Dit maakt dat de praktische toepassing voor de Europese situatie nauwelijks aandacht krijgt.

Al met al is dit een breed, informatief en actueel boek dat vooral waardevol is voor psychiaters die hun kennis en begrip van de impact van klimaatverandering op mentale gezondheid willen verdiepen.

**Daphne Everaerd, psychiater,
Nijmegen**

American Psychiatric Association
Publishing, 2025
ISBN 979-88-945-5083-1
360 pagina's
\$ 70,-